

Het energiebeleid van Donald Tusk

Nu Donald Tusk, nog minister-president van Polen, voorzitter van de Europese Raad wordt, is het nuttig iets te weten van de overwegingen in het Poolse energiebeleid. Perceptie en werkelijkheid vallen daar niet altijd samen.

Voorzieningszekerheid is in Polen de belangrijkste drijfveer. Het energiebeleid kent vier onderdelen. Allereerst wordt beoogd om het energieverbruik per eenheid nationaal product – dat nu het dubbele is van de EU – in 2030 terug te brengen tot het niveau van de ‘oude’ EU-lidstaten van 2005, en om het energieverbruik niet te laten stijgen. Dus een verdere verschuiving naar een minder energie-intensieve economie en veel energiebesparing. Polen heeft dan ook weinig moeite met een Europees besparingsdoel voor 2030. Er is in de oude stadsverwarming veel te be-

reiken. Dat vergt alleen veel investeringen en het geld daarvoor is niet direct voorhanden. Door een systeem van witte besparingscertificaten hoopt Polen ook financiële kracht van energiebedrijven te mobiliseren.

Brandstofmix

De tweede inzet is direct gericht op een zekerder voorziening van het aanbod: voldoende kolenmijnbouw, schaliegas, LNG, gasopslag, kernenergie. De rol van kolen is hierbij cruciaal. De Poolse brandstofmix bestaat voor bijna 46% uit steenkool en 13% uit bruin-

kool (het Europese gemiddelde is 19% kolen). Polen ziet dit als een veilige voorziening. Voor bruinkool is dat juist, die wordt nationaal gewonnen tegen concurrerende prijzen. De situatie lijkt hier op die in Duitsland: bedrijven zouden graag meer winnen, omwonenden en lokale overheden zijn tegen. Ook steenkool wordt als nationaal en zeker gepercipieerd. Dat komt steeds minder met de werkelijkheid overeen: Polen produceert minder dan de helft van de kolen van 30 jaar geleden en is sinds 2008 importeur. In 2030 zal de productie nog maar een vijfde van die van 1980 bedragen. Momenteel komt de import vooral uit Rusland!

De steenkoolproductie is ook zwaar verlieslijdend en er gaan omvangrijke overheids-subsidies naartoe. De huidige Poolse milieu-minister werd benoemd om het schaliegasprogramma te realiseren. Men gaat daar ver in. Behalve dichtbij woonkernen is geen Milieu Effect Rapportage nodig om tot een diepte van 5.000 meter naar schaliegas te zoeken. De Europese Commissie heeft dit aangevochten. De milieu-minister verwacht dat dit jaar het eerste winbare gas aangekondigd zal worden, maar de winbare reserves zijn meermalen naar beneden bijgesteld en winning zal in elk geval duurder zijn dan aanvankelijk werd verwacht. Polen is voornemens een nieuwe kerncentrale te laten bouwen, waarbij er enig optimisme is over de te verwachten kosten – die elders in Europa bij nieuwbouw zwaar tegenvallen.

Verbetering milieu

De derde beleidsaanpak is bevordering van de concurrentie. Ontbundeling van energiebedrijven is nog weinig gevorderd en vooral in de gassector is de competitie relatief bescheiden. Voorzitter Tusk zal begrijpen dat in Europa voltooiing van de energiemarkt prioriteit heeft. Het vierde beleidspunt is gericht op verbetering van het milieu. In Polen is dat vooral de luchtkwaliteit, die achterblijft bij het Europees gemiddelde. Klimaatdoelen vinden de Polen een hen opgelegde zaak. Ze stellen zich op zoals de meeste ontwikkelingslanden in het mondiaal discours: we snappen dat de rijke landen het willen en zijn niet principieel tegen, maar laat hen dan maar betalen en laten we niet te veel vooroplopen. Tegelijk haalt Polen zijn huidige doelstellingen met meer zekerheid dan andere landen. Polen haalt zijn broeikasgasreductie voor 2020 vrij zeker, terwijl Duitsland nog grote moeite zal hebben deze te realiseren. Polen percipieert hernieuwbare energie als een duur goedje, maar lijkt zijn doelstelling vrij makkelijk te realiseren. Voorzitter Tusk zal benadrukken dat afspraak afspraak is.

Waakzaamheid geboden

Als minister-president was Tusk er niet vies van externe bedreigingen in zijn voordeel te framen. Dit werd heel duidelijk bij zijn voorstel van dit voorjaar om de Russische invloed op het Europese energiesysteem te

Pieter Boot is verbonden aan het Planbureau voor de Leefomgeving.

verminderen door gezamenlijk gas in te kopen, meer werk te maken van gezamenlijke infrastructuur en zoveel mogelijk fossiele brandstoffen nationaal te winnen. Hoewel de Franse president Hollande direct een medestander was, hebben we er weinig meer van vernomen. Voor Nederland is dat een goede zaak, want uitvoering ervan zou haaks staan op de liberalisering van de Europese gasmarkt die voor ons een van de cruciale pijlers is van het Europese energiebeleid. Hier is dus enige waakzaamheid geboden. De woorden van minister-president Tusk waren soms minder opwekkend dan zijn daden. Echt geloven in groene groei lijkt hij niet te doen. Het duurzaamheidsdebat lijkt geen grote medestander in hem te krijgen, maar het belang van energiebesparing zal ook voorzitter Tusk direct herkennen. ■